

ANNO DOMINI MCLXIX

THEOBALDUS STAMPENSIS

NOTITIA

(ACHERY *Spicilegium*, tom. III, préf. pag. 8)

Ex his, quas divulgæ, epistolis Theobaldi Stampensis facile contutatur Pitseus, qui agens de scriptoribus Angliæ Theobaldum et sæculo XIII in vivis exstitisse, et purpuram cardinalitiam Romæ induisse perperam scribit : quippe Theobaldum ex epistola ad Roscelinum Anselmi Cantuariensis et Ivonis Carnotensis ætate floruisse certo certius est. Legesis epistolas . Anselmi quidem lib. II, 41 ; Ivonis autem 7, ubi Roscelinus hæreseos insimulatur. Innuat quoque Faricius Abdendon. abbas (Anselmo cœlitibus ascripto) a rege exoptatus (1), Stampensem sibi æqualem fuisse. Porro de cardinalitia illius dignitate sic notabundus effatur Ciaconius in Nicolao IV : *Theobaldus Stampensis Anglus, de cujus cardinalatu addubito, quidquid dicat auctor (Pitseus) Catalogi Scriptorum Angliæ.*

(1) Henricus de Knyghton inter Scriptores hist. Ang.

THEOBALDI STAMPENSIS

EPISTOLÆ.

I.

Ad episcopum Lincolnensem. — De quibusdam in divina pagina titubantibus.

(Circa ann. Chr. 1108.)

Si quis prædicat et prædicando temere desinat aliquem non posse salvari quacunq; hora manus suas pœnitentiæ dederit, fallitur, sicut Veritas testatur, nec catholice sentit. Ipsa enim inquit : *In quacunq; die peccator conversus fuerit, peccata ejus non reputabuntur ei ; sed vita vivet, et non morietur (Ezech. XVIII, 12, 28).* Inde Augustinus contra Faustum : « Pœnitentia cordis aboleri peccata, etiam in ultimo vitæ spiritu indubitanter credimus. Qui vero aliter sentit, non Christianus est, sed Novatianus. » Inde Gregorius super Ezechielem : « Nunquam sera est pœnitentia a pœnitente, propheta asserente : *Quacunq; hora peccator ingemuerit, salvus erit (Rom. x, 13).* Nec latro in cruce pendens veniam habuisset, si bona voluntas unius horæ non subvenisset. » Inde Hieronymus contra Jovinianum : « Pœnitenti, et vero corde gementi, si statim moritur, bona voluntas quasi opera fecisset, reputabitur. » Inde ad Damasum : « Ne cui sera videatur esse pœnitentia, Christus in cruce pœnam homicidii fecit martyrimum. » Cui consonat Hilarius dicens : « Pœnitudo mores immutat, et longa tempo-

rum crimina in ictu oculi pereunt, si bona cordis nata fuerit compunctio. » Est autem compunctio humilitas cordis cum recordatione peccatorum et lacrymis. Inde Gregorius in *Moralibus* : « Omnino strepitus pravæ actionis obmutescit vi bonæ compunctionis. Si enim cor vere dolet, vitia contra nos obmutescunt, et a mente tribulatione doloris atrita tanquam fumus evanescent. Iste est spiritus qui conterit naves Tharsis, id est vis compunctionis, quæ mentes mari, id est mundo deditas, tribulationis gemitu salubriter afficit. » Inde Ambrosius : « Vera peccati pœnitentia est, ab eo quod pœnitendum intellexeris, desistere. » Inde Calixtus papa : « In pœnitentia tantum valet longitudo temporis, vel confessio oris, quantum vera compunctio cordis. Si quis enim ore confitetur, et corde non credit, inter illos computatur, de quibus legitur : *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me (Matth. xv, 8).* Inde Alexander papa : « Nihil ita Dei misericordiam captat quemadmodum cor pœnitentis. » Inde presbyter venerabilis (2) : « In Christianis non principium, sed finis quæritur; quia unusquisque de fine suo iudicabitur. » Cujus enim finis bonus est, ipsum quoque bonum est. Quid etiam ipse Deus mulieri in adultério deprehensæ respondeat audiamus : *Vade, jam*

(2) Id est S. Hieronymus.